

1. کهن ترین مرکز آموزشی ایران از کدام محوطه ی تاریخی به دست آمده است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

د. هفت تپه

ج. شوش

ب. بیشاپور

الف. جندی شاپور

پاسخ: صفحه ی 151 کتاب

بی تردید، کهن ترین مرکز آموزشی که می توان نام مدرسه به آن اطلاق نمود، از شوش به دست آمده و به واسط هزاره ی دوم پیش از میلاد متعلق است. از محل مدرسه آثاری مانند تشتی که در آن خمیر گل رس برای ساختن الواح به کار می رفته، به دست آمده است و هم چنین خمره ای که الواح مصرف شده را در آن می ریختند تا مجدداً از خاک رس آن استفاده کنند. باید اضافه کرد که این الواح، سیاه مشق شاگردان مدرسه بوده است.

2. مقصوره، حصاری جداگانه و معمولاً مربع شکل بود که در نزدیکی مساجد ایجاد می شد. (آزمون جامع مرداد 97)

د. ورودی

ج. شبستان

ب. محراب

الف. ایوان جنوبی

پاسخ: صفحه ی 79 کتاب

مقصوره حصاری جداگانه و معمولاً مربع شکل بود که درون مسجد و نزدیک محراب ایجاد می شد. دیوارهای آن می توانست از خشت یا آجر باشد اما شبکه بندی با چوب یا فلز متداول تر بود. از آن جا که نمونه های خیلی کمی از مقصوره باقی مانده است تبیین کارکردهای آن چندان ساده نیست. تنها می توان فرضیه هایی برای احداث آن در نظر گرفت. این دیوار برای مجزا کردن شخصی که در مقصوره است از دیگر نمازگزاران کفایت می کند. این کارکرد با شیوه ی بیزانسیان که امپراتور را در محفظه ی سلطنتی به نام کاتیس ما اسکان می دادند تا بر درجه ی والای او تاکید نمایند، شباهت داشت. دیگر کارکرد می توانست با امنیت خلوت عبادت حاکم رابطه داشته باشد. این انحصارگرایی نمونه ای از رشد روزافزون دوری خلیفه از مردم در دوران امویان به شمار می آید. اما منابع تاریخی دلیل دیگری ساز می کنند. تقریباً تمام آنها اتفاق نظر دارند که مقصوره برای حفاظت از جان حاکم (خلیفه) در برابر حملات کینه توزانه در مساجد باب شد. این که نخستین بار چه کسی دستور ساخت این عنصر در مساجد را صادر کرد در هاله ای از ابهام قرار دارد. نام سه تن در این زمینه بیشتر تکرار می شود: عثمان (خلیفه ی سوم)، مروان بن حکم والی مدینه و سرانجام معاویه (اولین خلیفه ی اموی)

3. ارتفاع سقف راسته ی اصلی بازارها به چه عاملی بستگی داشت؟ (آزمون جامع مرداد 97)

ب. آب و هوای منطقه

د. بزرگی حجره ها

الف. تعداد آمد و شد کنندگان

ج. محلی یا ملی بودن بازار

پاسخ: صفحه ی 215 کتاب

در دو طرف راسته های بازار، حجره ها (دکان ها) قرار داشتند. حجره ها محل فروش کالا یا کارگاه های تولیدی دست بافت ها یا دست ساخته ها بودند. جرزهایی که دکان ها را از هم جدا می کردند در بلندا به تویزه هایی مبدل می شدند که بر سازه ی آنها چشمه ها با طاق های ضربی، رومی یا گنبدک ها با آجرکاری های بدیع می نشست. بر فراز این پوشش ها "هونو" یا نورگیرهایی برای گرفتن نور و هوا باز می شدند. ارتفاع این پوشش ها به آب و هوای منطقه بستگی دارد. مثلاً بلندای پوشش بازار در شهر گرمسیری لار بیشتر اما این ارتفاع در شهر سردسیر تبریز کمتر است.

4. نقشه ی کاروان سراهای زین العابدین، امین آباد، بیستون و امین آباد به ترتیب عبارت است از: (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. هشت ضلعی، مدور، چهار ایوانی و سرپوشیده
 ب. هشت ضلعی، مدور، سرپوشیده و چهار ایوانی
 ج. مدور، هشت ضلعی، چهار ایوانی و سرپوشیده
 د. سرپوشیده، مدور، چهار ضلعی و چهار ایوانی

پاسخ: صفحه ی 236 کتاب

همان گونه که مشاهده می کنید در سوال دو مرتبه امین آباد تکرار شده.

از کاروان سراهای پوشیده می توان به کاروان سرای شیلی در جاده ی میانه به تبریز و گدوک در جاده ی فیروزکوه به قائم شهر را نام

برد.

ویژگی ها و نمونه ها	انواع کاروان سرا
از هر طرف بسته و پوشیده/مثال: شیلی در جاده میانه به تبریز و گدوک در جاده فیروزکوه به قائم شهر	الف پوشیده ی مناطق کوهستانی
فاقد میانسرای مرکزی/اتاق مرکزی صلیبی/بنای چهار گوش/همه ی اتاق ها به خارج بنا راه دارند. /مثال: کاروان سرای قلعه پهلو در غرب جاده ی بندرعباس	ب کرانه ی پست خلیج فارس
مدور: مثال: رباط زین الدین (صفوی) و رباط زیزه (قاجاری) چندضلعی: مثال: رباط انجیل (ایلخانی)، امین آباد، خان خوره، چهارباد و ده بید (صفوی) دو ایوانی: مثال: چاه خوشاب و دوکوهک چهار ایوانی: مثال: بیستون، دیر گچین (نزدیکی ورامین و شاه عباسی کرج)	ج میان سرای مرکزی

د	دارای تالار ستون دار	در ساختار این گونه کاروان سراها، ستون نقش اصلی را ایفا می کند. از این تالارها برای اصطبل استفاده می شود. مثال: کاروان سرای عسگر آباد (جاده ی تهران-قم)
ه	طرح متفرقه	در خلق این کاروان سراها عواملی چون سلیقه و ابتکار معمار، نفوذ معماری خارجی و اوضاع و موقعیت جغرافیایی تاثیرگذار بوده. مثال: کاروان سرای سبزه وار، کاروان سرای شاه عباسی در جلفای آذربایجان

5. کنگره، تیان، پاشیر و گوم به ترتیب از عناصر ساختاری بناهایی چون به شمار می روند. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. قلعه، آسیاب، آب انبار و پل

ب. دژ، حمام، آب انبار و پل

ج. دژ، مدرسه، آب انبار و پل

د. کاخ، پل، حمام و کاروان سرا

پاسخ: صفحه ی 253 کتاب

هنگامی که پای اغلب دژهای کوهستانی برسیم، ابتدا به پرتگاه های عمیق برمی خوریم. بالای این پرتگاه ها باروی حصار به چشم می خورد.

بالای بارو، کنگره و سنگ اندازه ها بنا شده است.

پاسخ: صفحه ی 272 کتاب

بر اساس توضیحات کتاب، حمام از فضاهای مختلفی تشکیل شده که از آنها تحت عنوان "خانه ی اول" (بینه)، "خانه ی دوم" (میان در)

و "خانه ی سوم" (گرم خانه) در کتاب یاد شده. گرم خانه شامل خزینه ی آب گرم و مخزن آب سرد بود. معمولا در زیر (کف) خزینه

صفحه ای فلزی به قطر 60 الی 110 سانتی متر حد فاصل آب و آتش قرار می گرفت. تون یا گلخن، درست زیر خزینه قرار داشت. با

روشن کردن آتش در تون و البته درست زیر صفحه ی فلزی (تیان)، آب خزینه به تدریج گرم می شد تا جایی که در نقطه ی مرکزی

خزینه، داغی آب غیر قابل تحمل می گشت.

پاسخ: صفحه ی 322 کتاب

پاشیر: در این قسمت شیر یا شیرهای برداشت آب وجود داشت. این شیرها را در ارتفاع یک متری از کف منبع یا مخزن نصب می کردند تا

مواد ته نشین شده با آب خارج نشود. پاشیر در هنگام تابستان جایگاه مناسبی برای جمع شدن و گپ زدن همسایگان به شمار می رفت.

پاسخ: صفحه ی 288 و 289 کتاب

از اصطلاح "گوم" و "گوم گذاری" در دو شیوه ی ساخت پل در این صفحات سخن به میان آمده.

6. پنجره ای تحت عنوان جامخانه روی گنبد کدام نوع بنا ایجاد می گردید؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. شاه نشین خانه ب. شاه نشین کاروان سرا ج. سریینه ی حمام د. تالار تدریس مدرسه

پاسخ: صفحه ی 272 کتاب

بر اساس توضیحات کتاب، حمام از فضاهای مختلفی تشکیل شده که از آنها تحت عنوان "خانه ی اول" (بینه)، "خانه ی دوم" (میان در)

و "خانه ی سوم" (گرم خانه) در کتاب یاد شده.

جام خانه از اجزاء خانه ی اول (سردخانه، رخت کن، بینه) است.

خانه ی اول: مزاج خانه ی اول سرد و خشک بود که برابر فصل پاییز و خلط سودا در بدن است. در این خانه سکوهایی بود که بر آن ها

تشک و فرش می گسترده. در این جا لباس ها را درمی آوردند و به رخت آویز می آویختند یا بر طاقچه و رف می نهادند. فضای بینه از

لحاظ مساحت و تزئینات مشخص تر بود و عموماً به شکل هشت ضلعی، هشت و نیم هشت و چهارگوش ساخته می شد که با گنبدی بزرگ

پوشش می یافت.

جام خانه عبارت بوده است از پنجره ای که برفراز گنبد بینه قرار داشته. جام خانه غالباً از یک سطح سفالین کروی یا به شکلی دیگر ساخته

شده بود که تعدادی حفره ی مدور در آن ایجاد می شد. روی هریک از حفره ها، یک جام یا شیشه به کمک نوعی ماده ی بتونه مانند که آن

را مومینه می نامیدند، قرار می دادند. با برداشتن تعدادی از جام ها در فصول مختلف می توانستند حرارت یا رطوبت فضا را به اندازه ی

مطلوب برسانند و یا پس از بیرون رفتن مردم چند ساعتی بعضی از روزنه ها را برمی داشتند که عفونت بیرون رود.

البته باید اضافه کرد که طاق خانه ی سوم یا گرم خانه هم دارای جام خانه بوده و از شیشه های آن روشنایی به درون می آمده. حمام را با

همین نور طبیعی روشن می کردند زیرا روشن کردن چراغ یا شمع یا هرگونه آتشی را که سبب اختلالات قلبی تنفسی می گردد برای

سلامت زیان بخش می دانستند.

7. بر اساس کتیبه ای به خط پل ساسانی فیروزآباد توسط ساخته شده بود. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. پهلوی، اردشیر بابکان ب. گشته دبیره، شاپور اول ج. پهلوی، مهرنرسی د. گشته دبیره، کرتیر

پاسخ: صفحه ی 291 کتاب

بیشتر پل ها فاقد هرگونه کتیبه هستند، اما روی معدودی از آنها می توان کتیبه ی ساخت یا حداقل کتیبه ی بازسازی دید. مثلا روی پل

ساسانی فیروزآباد، نبشته ای به خط پهلوی وجود دارد که نشان می دهد این پل توسط مهرنرسی وزیر معروف اردشیر بابکان ساخته شده

است. دو پل دیگر دارای کتیبه عبارتند از پل کشکان لرستان و پل رودخانه ی قره چای ساوه.

8. شکل بافت سنتی در کرانه ی شمالی خلیج فارس به چه صورت است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. باز و گسترده ب. متراکم ج. فشرده د. نیمه متراکم و نسبتا باز

پاسخ: صفحه ی 306 کتاب

چهار نوع بافت و ابنیه ی سنتی متمایز از گذشته های دور در ایران شکل گرفته که عبارتند از:

بافت و ابنیه ی سنتی	شکل بافت	شکل واحد مسکونی
الف کرانه ی جنوبی دریای کاسپین (مازندران)	باز و گسترده	برون گرا با سقف شیب دار
ب کرانه ی شمالی خلیج فارس و دریای عمان	نیمه متراکم و نسبتا باز	حیاط مرکزی، نیمه درون گرا
ج نواحی کوهستانی	متراکم	حیاط مرکزی، درون گرا، بام مسطح
د دشت های فلات (گرم و خشک)	متراکم (فشرده)	کاملا درون گرا و محصور، تاق های قوسی و گنبدی

9. فروم یکی از عناصر اصلی شهرسازی بود. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. یونان ب. روم ج. مصر د. اسپانیا

پاسخ: صفحه ی 348 کتاب

فروم ها، فضای کالبدی-کاربردی معتبری برای شهروندان رومی به شمار می رفتند. فروم ها، در مرکز شهر قرار می گرفتند و نقطه ی عطف

زندگی کاربردی بودند و به شکل میدان هایی محصور، با بناها و مسقف های ستون داری که همه چیز به صحن آن ها رخ می کرد، جلوه گر

می شدند. فروم ها، مشابه آگوراهای یونانی از دو خصیصه ی اصلی برخوردار بودند: گردهم آیی آزاد شهروندان در فضایی که "سرپوشیده

نبود" و "محدوده ی فضایی" خاص برای پاسخ گویی به نیازهای مردمی بود.

10. ثبت کهن ترین نقشه ی باغ را به چه کسی نسبت می دهند؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. خواجه نظام الملک طوسی

ب. ابوریحان بیرونی

ج. رشید الدین فضل الله همدانی

د. ابوحیان توحیدی

پاسخ: صفحه ی 180 کتاب

کهن ترین باغ را، رشید الدین فضل الله همدانی، وزیر ایلخانان ثبت کرده است. او درباره ی طرح باغ اوجان (در نزدیکی تبریز) می نویسد:

گروهی صنعتگر و مهندس به مدت سه سال برای احداث آن کار کردند. محوطه ی مربع باغ را دیواری محصور می کرد، رودها و نهرها در

آن جاری بود، درختان بید در حاشیه ی خیابان ها کاشته شده بود و محوطه ی مرکزی برای کلاه فرنگی (کوشک)، تخت و برج های

پیرامون آنها، حمام ها و بناهای رفیع در نظر گرفته شده بود.

11. کدام گزینه صحیح نیست؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. موزائیک کاری سنت معماری ساسانیان بوده است.

ب. گچبری از مهمترین عناصر آمودی ساسانیان است.

ج. گنبدهای ساسانی ریشه در گنبدسازی اشکانی دارند.

د. ایوان نشانه ی اقتدار پادشاهان ساسانی است.

پاسخ: در صفحات مختلف کتاب و بر اساس گزینه ها در زیر آمده است:

گزینه ی الف: صفحه ی 169 کتاب تاریخ و فرهنگ ایران نوشته ی دکتر رضا نوری شادمهانی: موزائیک کاری بیشتر سنت معماری رومی

ها بود تا ایرانیان)

گزینه ی ب: در جای جای کتاب معماری ایران و جهان دکتر رضا نوری شادمهانی در مورد استفاده از گچ در معماری ساسانی به عنوان یکی

از عناصر آمودی (تزئینی) صحبت به میان آمده به عنوان مثال: صفحه ی 81 (در مورد مسجد جامع نایین و نفوذ گچ بری از دوره ی

ساسانی)، صفحه ی 230 (در مورد کاروانسراهای ساسانی) و صفحه ی 256 (در مورد مصالح ساختمانی قلعه ی فیروزآباد)

گزینه ی ج: در صفحات 74 و 75 کتاب معماری ایران و جهان دکتر رضا نوری شادمهانی در مورد ریشه ی پیدایش گنبد در عصر اشکانی

و تداوم آن در دوره ی ساسانی صحبت شده.

گزینه ی د: صفحه ی 151 کتاب تاریخ و فرهنگ ایران نوشته ی دکتر رضا نوری شادمهانی: ایوان در دوره ی ساسانیان نماد اقتدار پادشاه قلمداد می گردید و ایوان هرچه رفیع تر بود، پادشاه سازنده مقتدرتر بود.

12. مهمترین تفاوت زیگورات چغازنبیل با زیگورات های بین النهرین چیست؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. آجری بودن نمای خارجی و خشتی بودن هسته ی مرکزی ب. هرمی ساخته شدن

ج. از سطح زمین آغاز شدن تمام طبقات آن د. ایجاد سه حصار مستقل در اطراف آن

پاسخ: صفحه ی 71 کتاب

تفاوت زیگورات چغازنبیل با زیگورات های بین النهرین در این است که در آن منطقه، طبقات فوقانی زیگورات ها روی طبقه های تحتانی بنا می شدند اما زیگورات چغازنبیل بدین شکل است که تمام طبقات شالوده ی مجزایی دارند و همه ی آن ها از کف زمین بنیان گرفته اند.

13. کدام محل باستانی (سایت) به اقوام مانایی تعلق ندارد؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. زیویه ب. قالایچی ج. هفتوان د. ربط

پاسخ: صفحه ی 37 کتاب

ماناها هم همچون اورارتوها در اوایل هزاره ی اول قبل از میلاد در صحنه ی سیاسی شمال غرب ایران سر بر آوردند و در اندک زمانی توانستند نواحی جنوب شرقی دریاچه ی ارومیه تا حدود جنوب غربی دریای مازندران را زیر سیطره ی خویش بگیرند. تاکنون در چهار محل با انجام کاوش های باستان شناختی آثار باارزشی از فرهنگ مانایی به دست آمده که عبارتند از: زیویه (در نزدیکی سقز)، قالایچی (در شمال شرق بوکان)، ربط (در جنوب غرب شهر ربط در شهرستان سردشت) و حسنلو (در نزدیکی شهر نقده).

14. ساخت آرامگاه های ستاره ای شکل با احداث برج آغاز گردید. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. گنبد عالی ابرقو ب. گنبد قابوس ج. لاجیم زیرآب د. طغرل ری

پاسخ: صفحه ی 119 کتاب

معماران خوش ذوق ایرانی خود را فقط در قالب آرامگاه های مربع شکل محدود نکردند. آن ها آرامگاه هایی با تهرنگ های گونه گون ساختند که از مشهورترین آنها مقبره های پره دار (ستاره ای شکل) هستند. از قرن 4 ه. ق. با ساخت برج گنبد کاووس (گنبد قابوس)، این نوع تهرنگ در ایران رایج شد و با اتمام ساختمان برج کاشانه در قرن 8 ه. ق. به پایان رسید.

این برج آجری و بلند بالا به دستور کاووس (قابوس) حاکم زیاری، در حاشیه ی شهر تاریخی جُرجان احداث گردید. برج از درون، بر قاعده ای دایره ای به قطر 9.5 متر و از بیرون با ده تَرک یا پره ی مثلثی شکل (پشت بلند) از کف زمین تا زیر قاعده ی مخروطِ راس برج امتداد یافته است.

15. کدام بنا پیوند دهنده ی دو سبک آذری و رازی (سلجوقی) با یکدیگر است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. برج کاشانه ی بسطام

ب. مدرسه ی امامی

د. گزینه های ب و ج

ج. مدرسه ی بابا قاسم

پاسخ: صفحه ی 159 کتاب

مدرسه ی امامی که با نام "بابا قاسم" نیز معروف است در خیابان هاتف محله ی شهبهان اصفهان قرار دارد. بانی این مدرسه و بناهای همجوار آن، سلیمان بن ابی الحسین بن طالوت دامغانی نام دارد که آن را در حدود سال 725 ه. ق. (دوره ی ایلخانی) برای مرشد خود باباقاسم، برپا داشته است. مدرسه ی امامی یکی از قدیمی ترین بناهای باقی مانده ای است که به تقلید از سبک مدرسه سازی عهد سلجوقی بنا شده است. طرح 4 ایوانی و حجره سازی، خود دلیل بر ارتباط سبک شناختی آن با معماری عصر سلجوقی است و برقراری پیوند میان معماری آذری و شیوه ی سلجوقی را که این بنا در چارچوب آن جای می گیرد، نمی توان نادیده گرفت.

16. پلان بناهای برج طغرل، برج لاجیم و برج های خَرَقان به ترتیب عبارت است از: (آزمون جامع مرداد 97)

الف. مدور، ستاره ای شکل، هشت ضلعی

ب. ستاره ای شکل، ستاره ای شکل، هشت ضلعی

د. ستاره ای شکل، مدور، هشت ضلعی

ج. مدور، هشت ضلعی، ستاره ای شکل

پاسخ: صفحه ی 120 کتاب

گنبد کاووس و بناهایی به سبک و سیاق گنبد کاووس (ستاره ای) که در ادوار مختلف ساخته شده اند و عبارتند از: برج های طغرل (ری)،

مهماندوست (دامغان) هر دو متعلق به دوره ی سلجوقی و برج کاشانه (بسطام) از دوره ی ایلخانی

بااهمیت ترین برج های استوانه ای (پلان دایره): پیر علمدار (دامغان)، رادکان غربی (کردکوی)، رَسِکَت (ساری) و لاجیم (زیر آب مازندران)

پاسخ: صفحه ی 121 کتاب

یکی دیگر از متداول ترین پلان ها (تهرنک ها) که در ساخت آرامگاه ها به کار رفته، تهرانگ چندضلعی است. مهمترین آرامگاه هایی که با این تهرانگ ساخته شده اند، عبارتند از: برج های گنبد جبلیه (احتمالا پیش از سلجوقی)، دوگانه ی خَرَقان قزوین و شِیلی (دماوند) هر سه

متعلق به دوره ی سلجوقی و گنبد سلطانیه (دوره ی ایلخانی)

17. قدیمی ترین مسجد ایران است که بر اثر کاوش های باستان شناختی کشف شده است. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. سیراف ب. شوش ج. نیشابور د. گزینه های الف و ج

پاسخ: صفحات 80 و 81 کتاب

در ایران، مساجد جامع چندانی را که به چهار قرن آغازین اسلام منتسب شده اند، نمی توان دقیقا تاریخ گذاری نمود زیرا بیشتر آنها در طول دوره های بعد بازسازی شده اند یا طرح هایشان تغییرات زیادی به خود دیدند. قدیمی ترین مسجدی که تاکنون در خاک ایران می شناسیم، مسجد شوش است که طرح یا طرح های اصلی آن از طریق حفاریات باستان شناسی، شناسایی شده است. طرح، مربوط به تاسیساتی مستطیل شکل با حیاطی (صحنی) مربع است که در آن سه ردیف ستون، هر ردیف شامل هفت ستون مربع شکل، شبستان (حرم) و ردیفی شامل پنج ستون همراه با ستون گوشه ها، رواق حیاط (صحن) را می سازند.

18. در کدام بنای خراسان "بادگیر" که از عناصر معماری مناطق جنوبی است، به کار رفته است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. مسجد گناباد ب. مسجد زوزن ج. مدرسه ی غیاثیه د. مدرسه ی پریزاد

پاسخ: صفحه ی 162 کتاب

این مدرسه در 4 کیلومتری جنوب شرقی خواف و کنار جاده ی خواف به تایباد قرار دارد. مدرسه ی غیاثیه در سال های پایانی سلطنت شاهرخ ساخته شده و به نوعی می توان آن را آخرین یادمان بازمانده ی قابل توجه حکمرانان تیموری در نظر گرفت. بر اساس کتیبه های بنا، بانی مدرسه پیراحمد خوافی وزیر شاهرخ بوده و ساختمان آن را قوام الدین شیرازی در سال 841 ه. ق. آغاز کرده و پس از درگذشت او غیاث الدین شیرازی، پسر، کار را به سرانجام می رساند. آغاز آشنایی وزیر با قوام الدین شیرازی به سال ها پیش از ساخت این مدرسه باز می گردد. چه در همان سالی که خواجه غیاث الدین وزارت گرفت، استاد قوام الدین معمار، بنای مسجد گوهرشاد را در مشهد رو به اتمام داشت. مدرسه ی غیاثیه با نقشه ی چهار ایوانی و مستطیل شکل مشتمل بر سر در ورودی، اتاق های گنبددار، ایوان های چهارگانه، حجره های متعدد در دو طبقه، برج ها یا مناره هاست. ارتفاع و پهنای هر چهار ایوان یکسان است و حجره های دو طبقه در فواصل آنها قرار دارد. در چهار گوشه ی حیاط مربع شکل، اتاق های گنبددار با گوشه های پَخ ایجاد شده است. بنابراین شخص با ایستادن در مرکز این حیاط می تواند یکی از متقارن ترین بناهای ایران را نظاره کند.

کشف قطعات شیشه به رنگ های قهوه ای سیر، آبی و آبی روشن در گنبدخانه ی تدریس، حاکی از این است که هشت پنجره ی گنبد

شیشه های الوان داشته است.

قوام الدین شیرازی، برج بادگیری در این مدرسه ایجاد کرده است که نشان از تاثیر بناهای مناطق جنوبی ایران دارد. به هر روی ایجاد این

بادگیر در کنار ویژگی های دیگر حاکی از تمهیدات شخصی قوام الدین است که در کنار یک حامی، خوب از کار در آمده است.

هرچند مصالح ساختمانی این مدرسه طی قرون به سرقت رفته، اما قوام الدین ساختمانی بنیاد نهاده که از باد و باران، گزند چندانی ندیده و

همچنان به عنوان یکی از شاهکارهای معماری ایران استوار ایستاده است. (توضیحات کامل مدرسه در صفحات 161 و 162 کتاب)

19. در قرن هفتم هجری قمری **آرامگاه کورش** بخش مرکزی از عصر بود. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. امامزاده ای، اتابکان زنگی

ب. آرامگاهی، اتابکان لر

ج. مسجدی، اتابکان لر

د. مسجدی، اتابکان زنگی

پاسخ: صفحه ی 113 کتاب

از پاسارگاد، پایتخت کوروش، بنیان گذار امپراتوری هخامنشی، صرفا آرامگاه وی به شکل سابق خود باقی مانده است. این بنا از ترکیب

سنگ های خوش تراش که به وسیله ی بست های دُم چلچله ای به یکدیگر متصل شده اند، ایجاد شده است. آرامگاه از دو بخش صفه ی

پلکانی و اتاقکی با سقف خرپشته ای تشکیل شده که روی هم رفته 11 متر ارتفاع دارد. راه ورودی اتاقک تدفین، در سنگی دو لنگه بوده

که از بین رفته اما پاشنه های آن هنوز پابرجاست. خاستگاه معماری آرامگاه، هنوز بحث انگیز است. بعضی زیگورات های ایلامی و مشخصا

چغازنبیل را منشا معماری آرامگاه می دانند، برخی دیگر معابد سنگی اورارتوها را. اما نباید فراموش کرد که آرامگاه کوروش از نظر

معماری شباهت بسیاری به آرامگاه های سنگی در لیدیا و آناتولی دارد. این آرامگاه در دوره ی اسلامی قداست خود را حفظ نمود و آن را

"مشهد مادر سلیمان" نامیدند. در اوایل سده ی 7 ه.ق. نیز آرامگاه، بخش مرکزی مسجدی است از عصر اتابکان زنگی فارس. محراب کنده

شده در ضلع جنوبی آرامگاه، یادگاری است از همان مسجد.

20. کدام بنای ساسانی را می توان کوشکی میان باغ دانست؟ (آزمون جامع مرداد 97)

د. کاخ شاپور در بیشاپور

ج. کاخ اردشیر

ب. سروستان

الف. عمارت خسرو

پاسخ: صفحه ی 189 کتاب

ویرانه های باغ-کاخ سروستان، در جنوب شهرستان سروستان کنونی، در استان فارس واقع است. پژوهندگان برجسته ای چون دومورگان و هرتسفلد این بنا را مورد بازدید قرار داده و آن را به دوره ی ساسانی نسبت دادند. اما گمانه زنی های باستان شناختی عسگری چاوردی که در سال های اخیر انجام شد نشان داد که این کاخ از اواخر ساسانی تا قرن پنجم هجری قمری توالی سکونت داشته است. بدین ترتیب، این باغ-کاخ را می توان انتقال دهنده ی سنت باغ سازی ساسانی به دوره ی اسلامی در نظر گرفت. زنده یاد پیرنیا یکی از معدود افرادی است که پیش از فعالیت های باستان شناختی، این بنا را "کاخ" در دل یک باغ بزرگ توصیف کرده بود. اما به گمان نگارنده، ایشان در استفاده از واژه ی کاخ چندان راه صواب را طی نکرده است، زیرا دانستیم بنایی کوچک و ناپیوسته با بناهای دیگر که اضلاع گشوده ی نامحصولی داشت، "کوشک" نام می گرفت نه کاخ. به هر روی این فضا دارای یک میانسرا است که گرداگرد آن، فضاهای گوناگونی چون: گنبدخانه (تالار بارعام)، ایوان، تالارهای ستون دار، بزم گاه، آبدارخانه، دو اتاق خواب، آبریزگاه و حمام جای دارند.

شواهد موجود، عکس های هوایی و گمانه های باستان شناختی، نشانگر آن است که بنای یاد شده، کوشکی در میان یک چهارباغ است. بنابراین مجموعه ی سروستان را می توان از جمله نخستین کوشش های معمارانه در جهت بستن و بازگشودن چشم انداز، ترکیب (انتظام) هندسی و متقارن متشکل از عمارت ها، حوض ها و نهرا و گیاهان کشت شده دانست. می توان پنداشت که باغ سازی در دوره ی اسلامی ریشه در ساخت و سازهای پیشین به ویژه عصر ساسانی دارد.

این فایل ها با صرف وقت و زحمت فراوان و هزینه ی زیادی تهیه گردیده. لطفاً آن را با دیگران به اشتراک نگذارید. به اشتراک گذاشتن مطالب و فایل ها به هر صورتی چه به صورت ایمیل، پرینت، کپی و چه در شبکه های اجتماعی، گروه ها و کانال ها بدون اجازه ی صاحب این سایت است و اشکال شرعی دارد

خود را بیازمایید

1. کهن ترین مرکز آموزشی ایران از کدام محوطه ی تاریخی به دست آمده است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. جندی شاپور ب. بیشاپور ج. شوش د. هفت تپه

2. مقصوره، حصاری جداگانه و معمولا مربع شکل بود که در نزدیکی مساجد ایجاد می شد. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. ایوان جنوبی ب. محراب ج. شبستان د. ورودی

3. ارتفاع سقف راسته ی اصلی بازارها به چه عاملی بستگی داشت؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. تعداد آمد و شد کنندگان ب. آب و هوای منطقه
ج. محلی یا ملی بودن بازار د. بزرگی حجره ها

4. نقشه ی کاروان سراهای زین العابدین، امین آباد، بیستون و امین آباد به ترتیب عبارت است از: (آزمون جامع مرداد 97)

الف. هشت ضلعی، مدور، چهار ایوانی و سرپوشیده ب. هشت ضلعی، مدور، سرپوشیده و چهار ایوانی
ج. مدور، هشت ضلعی، چهار ایوانی و سرپوشیده د. سرپوشیده، مدور، چهار ضلعی و چهار ایوانی

5. کنگره، تیان، پاشیر و گوم به ترتیب از عناصر ساختاری بناهایی چون به شمار می روند. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. قلعه، آسیاب، آب انبار و پل ب. دژ، حمام، آب انبار و پل
ج. دژ، مدرسه، آب انبار و پل د. کاخ، پل، حمام و کاروان سرا

6. پنجره ای تحت عنوان جامخانه روی گنبد کدام نوع بنا ایجاد می گردید؟ (آزمون جامع مرداد 97)

الف. شاه نشین خانه ب. شاه نشین کاروان سرا ج. سرینه ی حمام د. تالار تدریس مدرسه

7. بر اساس کتیبه ای به خط پل ساسانی فیروز آباد توسط ساخته شده بود. (آزمون جامع مرداد 97)

الف. پهلوی، اردشیر بابکان ب. گشته دبیره، شاپور اول ج. پهلوی، مهرنرسی د. گشته دبیره، کرتیر

8. شکل بافت سنتی در کرانه ی شمالی خلیج فارس به چه صورت است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. باز و گسترده ب. متراکم ج. فشرده د. نیمه متراکم و نسبتاً باز

9. فروم یکی از عناصر اصلی شهرسازی بود. (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. یونان ب. روم ج. مصر د. اسپانیا

10. ثبت کهن ترین نقشه ی باغ را به چه کسی نسبت می دهند؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. خواجه نظام الملک طوسی ب. ابوریحان بیرونی
ج. رشید الدین فضل الله همدانی د. ابوحيان توحیدی

11. کدام گزینه صحیح نیست؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. موزائیک کاری سنت معماری ساسانیان بوده است. ب. گچبری از مهمترین عناصر آمودی ساسانیان است.
ج. گنبدهای ساسانی ریشه در گنبدسازی اشکانی دارند. د. ایوان نشانه ی اقتدار پادشاهان ساسانی است.

12. مهمترین تفاوت زیگورات چغازنبیل با زیگورات های بین النهرین چیست؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. آجری بودن نمای خارجی و خشتی بودن هسته ی مرکزی ب. هرمی ساخته شدن
ج. از سطح زمین آغاز شدن تمام طبقات آن د. ایجاد سه حصار مستقل در اطراف آن

13. کدام محل باستانی (سایت) به اقوام مانایی تعلق ندارد؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. زیویه ب. قالایچی ج. هفتوان د. ربط

14. ساخت آرامگاه های ستاره ای شکل با احداث برج آغاز گردید. (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. گنبد عالی ابرقو ب. گنبد قابوس ج. لاجیم زیر آب د. طغرل ری

15. کدام بنا پیوند دهنده ی دو سبک آذری و رازی (سلجوقی) با یکدیگر است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. برج کاشانه ی بسطام
ب. مدرسه ی امامی
ج. مدرسه ی بابا قاسم
د. گزینه های ب و ج

16. پلان بناهای برج طغرل، برج لاجیم و برج های خرقان به ترتیب عبارت است از: (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. مدور، ستاره ای شکل، هشت ضلعی
ب. ستاره ای شکل، ستاره ای شکل، هشت ضلعی
ج. مدور، هشت ضلعی، ستاره ای شکل
د. ستاره ای شکل، مدور، هشت ضلعی

17. قدیمی ترین مسجد ایران است که بر اثر کاوش های باستان شناختی کشف شده است. (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. سیراف
ب. شوش
ج. نیشابور
د. گزینه های الف و ج ای

18. در کدام بنای خراسان "بادگیر" که از عناصر معماری مناطق جنوبی است، به کار رفته است؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. مسجد گناباد
ب. مسجد زوزن
ج. مدرسه ی غیاثیه
د. مدرسه ی پریزاد

19. در قرن هفتم هجری قمری آرامگاه کورش بخش مرکزی از عصر بود. (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. امامزاده ای، اتابکان زنگی
ب. آرامگاهی، اتابکان لر
ج. مسجدی، اتابکان لر
د. مسجدی، اتابکان زنگی

20. کدام بنای ساسانی را می توان کوشکی میان باغ دانست؟ (آزمون جامع مرداد 97)

- الف. عمارت خسرو
ب. سروستان
ج. کاخ اردشیر
د. کاخ شاپور در بیشاپور

